

land gezet; en Tabeira wierp sig uit sig gebankens van een rots / en viel tot moezelen.

Zoo haast als de Koninginne verftond / dat dese vijf gebangen waren / liefte aan de Grandes / aan den Adel / aan de Magtstraat van Liffabon / en aan het Utschaam van de vier-en-twintig / seggen / datse in haaz Kamer komen zouden / alwaar sy en den Koning haaz bewagten.

Een ieder sijn plaats genomen hebbende / zoo las den Secretaris van Staat een geschift / het welke aan dese Vergaderinge geaddresseert / en van desen inhoud was. Dat de Koninginne de Regeeringe niet had aangenomen, als om aan de bevelen van wylen den Koning te gehoorsamen; om te voldoen aen de genegenheid van den Koning haar Zoon; en eindelijk van wegen de groote begeerte diese hadde, om haar Onderdanen te verlichten; in erkenenis van de groote diensten, diese van de selve ontfangen had; datse door de onlusten in het Koningrijk, en door de klagten van het Volk geraakt zynde, in plaats van de drie Staten van het Koningrijk, dese Heeren had doen vergaderen, die de selve representeerden, om aan den Koning in haar tegenwoordigheid het middel bekend te maken, het welke sy oordeelde bequaam te zyn, om dese ongemakken, weg te nemen; en indien het selve niet bequaam mogt gevonden worden, dat haar Majesteit als dan den Raad wilde volgen die sylouden haar zouden mogen geven.

Dat de Justitie niet wel geadministreet zynde, haar Majesteit voorgenomen had, alle abusen te verbeeteren, die op verscheide tyden waren ingesloopen: hebbende haar Majesteit daar toe seer kragtige reden, om datse tot haar uiterste leedwelen hoorde, dat al de wereld klaagde, dat den Koning sig niet appliceerde tot de bestiering van sijn Koningrijk, en dat hy geen ander vermaak schepte als in exercitien, die haar alle oogeblikken in gevaar stelden, van haar Koning en Opper-hoofd te verliefen. Dat dien volgende de Koninginne verzogt aan alle die hier tegenwoordig waren, datse den Koning wilden bidden, voortaan meer zorge voor sig en voor sijn Rijk te dragen; en dat hy zoodanigen gunst aan 't voornaamste gedeelte van sijn Onderdanen niet kon weigeren; inzonderheid wanneer hy confidereerde; dat het grootste gedeelte van de selve haar Kinderen en haar Goederen verlooren hadden, om datse sijn Majesteit waren getrouw geweest.

Hierop addresseerde sig den Secretaris van Staat aan den Koning / Die nadder, door den Secretaris van Staat, word aangedrongen.

en

Die nadder, door den Secretaris van Staat, word aangedrongen.

88 Nieuwe Historische Reisbeschrijving van
en hem op het verzoek van de Koninginne te bidden / dat hy daaz op ge-
liefde reflexie te nemen.

Da 't lesen van dit geschryft kuste een ieder / volgens gewoonte / de
hand van den Koning en Koninginne / en vertrok : en wanneer men in
het uitgaan tegen de Koninginne selde / wat 'er tusschen den Hertog
van Cadabal en den Graaf van Castel Melioz was boozgeballen / zo nam
haaz Majesteit de moeite om die Heeren met malkander te verdragen.

Ten tyde wanneer dese Vergaderinge scheide / vzoeg den Koning
aan den Groot Jager Meester / die de deur op dede / of dit een Ver-
gaderinge van de drie Staten was ? en dese geantwoozd hebbende van
neen / en sig alleen hy den Koning bindende / boegde hy 'er als uit sig
selven by / dat aangaande de klagten die men tegen Conti boerde / daaz in
had de Koninginne selfs boozsten : met hem gebangen te nemen / zyn-
de dit gansche geschryft niet anders als tot desen eynde opgesteld.

Den Ko-
ning is
seer ge-
stoorde
over het
gevan-
gen ne-
men van
Conti.
Gedrag
van den
Koning,
feder
dien tijd
onder-
houden.

Manwelijks had den Koning dit gehoord / of hy stond op / en liep
in volle gramscchap na de kamer van Conti toe / en den selven niet bin-
dende / begon hy te bloeken / en sig op een verbaazpke wyse aan te stel-
len. Maaz den Groot Jager Meester vertoonde hem dat dit te ver-
geefs was / nademaal het schip op het welke men hem gesmeten had /
reeds na Brasilen vertrokken was.

Den Koning hier over ontfet zynde / zond aan Manuel Nutunes / een
vertrouwd Vriend van Conti / en terwyl desen dooz de eene deur inquam /
zoo quam den Graaf van Castel Melioz / die in dese week de wagt
had / dooz een ander / en bleven met haaz beide raad plegen met den Ko-
ning tot omtrent den middag.

Den Koning at op dit maal minder als na gewoonte / en hoe gzoo-
ten geweld hy op sig selven dede om sijn chagrin te verbergen / zo kon
hy dit nogtans zo wel niet doen / of men kon nog wel een groot ge-
deckte aan hem merken.

Tegen den avond ging den Koning na de Rijd-plaats / en had in
dese nacht een conferentie met een Dame van het Paleis ; waaz van
het besluit was / dat hy een attentaat van die natuuz niet moest onge-
wrooken laten. En de conduite die den Koning zederd dien tijd onder-
hield / dede genoeg blyphen / welk het effect was van den Raad die men hem
gegeven had ; inzonderheid na dat den Graaf van Castel Melioz / met
goed binden van den Koning / Hendrik Henrique de Miranda in 's Ko-
nings kamer had laten komen ; met den welken den Graaf van Castel
Melioz die gansche nacht in gesprek was.

Waar-
schou-
winge
van de
Koning-
inne aan
den Graaf en gy zuld 'er my op de verbeurte van u hoofd voor moeten verantwoor-
van Castel den. Dit zeggen van de Koninginne ontfelde den Graaf van Castel
Melior.

Wanneer den Koning des Sondaags na de Misse ging / zoo selde
de Koninginne tegen den Graaf van Castel Melioz / die hem volgde :
Nademaal ik weet dat den Koning u bemind / en een groot vertrouwen
op u heeft, zoo ist dat ik u waarfchouwe, dat by aldien hy eenige zaak
tegen mijn zin doet, ik my aan niemand anders als u aan sal houden,

Melloz geen kleintje: die nu voor zeker geloofde / dat het ganscheges heim ontdekt was: maar een weinig tot sig selven komende / om dat de Koninginne sijn sweeg / zoo maakte hy sijn reberentie / en verbolgde sijn weg als vooren.

Maar nademaal de wech van den Graaf van Castel Melloz op dien dag opheid / zoo gelaste hem Don Alphonfus, dat hy een tweede maal zou nemen. En 's Maandaags ging den Koning volgens sijn gewoonte na Alcantara / maar met grooter eclat als voor desen: want hy liet sig van Don Pedro / en van het grootste gedeelte van den Adel geleiden.

Al de wereld was in verwagtinge van een byzondere uitkomst / om dat den Graaf van Castel Melloz gelast was / een tweede wech te dienen / en dat hy aan den Secretaris van Staat in seer trotsche en hoogdrabende termen geschreeven had; dat den Koning begeerde te weten / of 'er ook last gegeven was om Conti te dodden / en of 'er oordres waren om Manuel Nunes te arresteren?

's Avonds ging den Koning de Koninginne bezoeken / na den ufterlyken schein wel te byden zynde. 's Dingsdag gebeurde 'er niets; maar 's Woensdags aanstonds naa het middagmaal / ging den Koning / verkleed zynde / alleen met den Graaf van Castel Melloz naa Alcantara / hebbende niemand daar van doen waarschoutwen / als den Graaf van Alarague / die sig daar aanstonds ook liet vinden.

Den Koning vertrekt stilzwygende na Alcantara.

De eerste zaak die dese drie hier met malikander beslooten / was / dat men Sebastiaan Cefaz de Meneses / Raad van Staaten / zou gaan roepen / en de Duitse Garde laten komen. De Koning schreef ter selver tijd aan die gene op welke hy het meest vertrouwde / vervolgens riep hy alle den Adel van het Hof / en gaf kennis aan de Gouverneurs der Plaatsen en Provincien / dat hy possessie van het bestier van sijn Staten genomen had.

Wat daar tussen den Koning en de sijnne, beslooten wierd.

De Koninginne onbezegt zynde van alles wat 'er tot Alcantara omging / vergaderde haaz Ministers / en dede op haaz luidre abbys den Koning seggen / dat weder in de Stad zou komen / en dat sy hem het Gouvernement in handen geben zou. Maar alvorens dat den Bisschop van Lague met desen Bries te voorschyn quam / had men Manuel Pacheco de Mello naa het Kruis van de Hoop gezonden / om aan alle de gene die daar voorhy na Alcantara gingen te seggen / datse eerst by de Koninginne moesten komen. Sommige gehoorfaanden / maar Alvaro Perez de Castro / Marquis van Cascaes / seide tegen Manuel Pacheco / dat hy om geen andere reden na Alcantara ging / als om te sien wat 'er gebeurde / en 'er de Koninginne verslag van te doen; gelijk hy ook volbragte. Maar Alexander Souze de Macedo dede gansch contrarie.

De Koninginne verfoekt hem weerom te komen.

Donderdags antwoorde den Koning op den Bries van de Koninginne / door Thomas de Borogne / Graaf van Arcos; ook schreef hy aan Don Pedro / door Antoni de Mirans Antiques: latende

Hy beantwoord

den Brief
van de
Koninginne.

Don Pedro sin antwoord bestellen door Rodrigo de Meneses; getweldig by sin Broeder aanhoudende / dat hy dog weer by de Koninginne wilde komen / en om hem daar toe te beeter te bewegen / zoo verzogt hy permissie by hem te mogen komen / en hem selven derwaarts te geleiden.

Wat verder oment dit alles gebeurde.

De Koninginne schreef een tweede Brief aan Don Alphonfus / met welke sy den Graaf van Arcos belaste / maar de Koning schreef 'er geen antwoord op; begeerende alleen dat den Secretaris van Staat hem sou komen opwagten: die 'er dan des Dydyaags ook na toeging / van gelijken ook Don Pedro; maar beide met kennis van de Koninginne.

Den Koning wil niet eer tot Lissabon komen, voor dat de Koninginne beloofde, hem de Regeringe in handen te geven.

Don Pedro wierd seer wel ontfangen / at 's middaags met den Koning / en wierd van den selven in den Haad getoepen. Maar den Koning den Secretaris van Staat siende / gelaste ses brieven te expedieren voor zoo veel Haadtheeren van Staat / die hy benoemd hadde. Maar de Secretaris van Staat ontschuldigde sig door seker verzoog / 't welk ook gevolgd wierd; en men vergenoegde sig / met hem aan de Koninginne te rugge te senden / en de Zegels van het Koningsrjk te doen eischen: maar hy ontschuldigde sig nogmaals / seggende tot den Koning dat dit onnoedig was / alzo hy versekerd was / dat de Koninginne hem de Zegels en het Gouvernement te gelijk sou in handen geven / indien hy weder na het Paleis keerde; waarop den Koning seide / dat hy daar mee te vreden was / mits dat de Koninginne hem daar over nog eens positif wilde schryppen.

Biljet van de Koninginne.

Don Pedro en den Secretaris van Staat gingen dan tot dien einde weer na Lissabon / en naa datse reekenschap hadden gegeven van 't gene sy tot Alcantara gedaan hadden / zoo wierd onder haaz beflooten / dat men den Koning toe sou staan / al wat hy begeerde: maar nademaal den Secretaris niet eer als tegens den avond weer in het Paleis quam / om dese depeche op te maken; zoo wierd den Koning onberduldig / en sond den Graaf van Bombeiro / om de eindelyke resolutie van de Koninginne uit haaz eigen mond te hooren. Den desen bragt het volgende biljet van wegen de Koninginne aan den Koning: Morgen ten tien uren sullen de Raden vergaderd zyn, en ik sal u in haar tegenwoordigheid de Zegels en het bestier van uwe Staten in handen geven, ik verfoeke u seer instandig daar tegenwoordig te zyn.

Plegte-lykheden by dese overgifte waargenomen.

Deseu Brief dede de gemoederen tot Alcantara tot bedaringe komen / en 's Saturdaags den 23. Juny / quam Don Alphonfus / die nu omtrent de negentien jaren oud was / van Alcantara tot Lissabon / omringd met den Adel / en een grooten toeloop van menschen: gaande in 't geselschap van sin Broeder / Don Pedro / na het Paleis / en gekomen zijnde ter plaatse daar de Koninginne was / sette de eene sig aan haaz regter / en de ander aan haaz linker zyde. En vervolgens alle de Getitelde Heeren / de Dierscharen / de Hoofden der respectieve Oudzes / en alle de andere volgens haaz rang geplaatst zyn-
de /

de / zoo sieide de Grootmeester van de Garde robbe een Stool met velours betrokken voor den Koning / waazop de Secretaris van Staat de Zegels van het Koningsryk leide / zynde in een beurs beslooten. Een oogensblik daar na nam de selve Secretaris de beurs / en gaffe aan de Koninginne / die de selve aan den Koning overzeggende / sieide : Siet daar de Zegels , die my beneffens het bestier van uwe Staten zyn roevertrouwd , uit kragte van het Testament van wylen den Koning Myn Heer , ik geve die over in de handen van uwe Majesteit , beneffens het gesag dat daar van afhangd : God geve dat onder u bestier alles mag uitvallen gelyk ik wenschte. Den Koning namse aan / en gaffe aan den Secretaris van Staat / waaz na de vergaderinge scheide.

Zoo ras was dese veranderinge niet rugtbaar geworden / of al de wereld veranderde van taal. Men sprak niet anders als van de Capaciteit van den Koning / in den welken men dagelyk / als by wyse van mirakel / nieuwe wonderen ontdekte / en zoo vervolgens. Maar de waarheid van de zake was / dat wanneer hy in 't openbaar moest spreken / men hem onderzette hoe hy zig dragen moest : want dat stond hy gedurig verlegen / wanneer men hem of repliceerde / of dat hy uit de vuist moest antwoorden op een zaak / waaz van hy van te vooren niet onderzegt en was. Dooz de rest wierd hy ten eenemaal geregeerd dooz de Graaven van Atouguie / en Castel Melioz / en dooz eenen Sebastiaan Cesa.

Don Alphonsus nu niet meer dooz het ontsag / nog dooz de tegenwoordigheid van syn Moeder / die sig in een klooster geretireerd hadde / weerhouden wordende / begon buitenspooriger te leven / als hy te vooren gedaan hadde. Hy attacqueerde met die van syn bende / alles wat hem 's nagts op straat tegen quam / ook de Schildwachten selver niet verschoonende. Op een sekeren tyd schoot hy in de Carosse van den Graaf van Fontes. Op een andere tyd attacqueerde hy de Carosse van den Graaf van Mexiceire / terwyl 'er den Graaf met syn gansche Familie in was. Nog attacqueerde hy eens een gansche Proecessie / by welke gelegenheid veel menschen swaazlyk gequets wierden ; om niet te seggen / hoe deerlyk Pedro Severim / Secretaris van de Merces / by een ander gelegenheid / op syn ordze dooz een deel Canalle wierd om 't leven gebragt : hebbende den Graaf van Castel Melioz nog de beleefdheid / van den verwonden in het Paleis te doen brengen / alwaaz hy kortz daar na den geest gaf. Een gebal kan it eventwel niet nalaten / hier als een staaltje van de uiterste dwaas- en buitenspoorigheid / ter neer te stellen. Men had den Koning / om hem eenigzins van syn buitenspoorigheden te weerhouden gesegd / dat 'er sedyd einigen tyd een groote Comeet verschenen was / en dat zoodanige Cometen doozgaans voor teekenen van het sterben der Koningen / of van groote veranderingen en omkeeringen van haaz Staten waren. Den Koning dit hoorende / begon in grammen moede

Veranderinge van taal ,
aangaande den persoon en hoedanigheden van den Koning.

Die thans buiten-spooriger begint te leven , als ky van te vooren gedaan had.

Een merkwaardig geval van het voor-gaande.

tegen den Comeet uit te vazen / hem met honderd scheldwoorden en injurien beladende / en hiermee sig nog niet voldaan bindende / losie hy 'er syn pistool tegen.

Men begind wegens een Houwe lyk van den Koning te spreken. Alle dese empoyzementen hadden eventwel niet belet / dat men ondertusschen / door tussenkominge van den Marquis de Sandes / van een Houwelijk tussen den Koning en de Princesse van Aumale begon te spreken : brengeende hy selfs het ontwerp daaz van mee / wanneer hy op den 15. Maazt tot Lissabon arriveerde. Hy had ook Commissie gehad / om van een Houwelijk tussen Don Pedro en de jongste Dogter van den Hertog van Bouillon te handelen ; maaz Don Pedro wilde daaz niet toe verstaan / wat dat de Favoriten mochten doen of seggen. De Koning selfs dede syn uiterste best / om door de aanradingen van Rodrigo de Meneses / van Simon de Souze / en van Rodrigo de Acogne de Saldagne / hem daaz toe te bewegen / maaz Don Pedro volhazde in te seggen ; dat den Koning hem wel konde doen sterben / maaz dat hy hem niet kon dwingen te trouwen.

Onderzoek, aangaande des Konings onvermogen. Waaron dit Houwe lyk zo lange tardeerde. Den Koning word meer en meer te gen Don Pedro opge maakt. Daaz syn 'er welke seggen / dae den Marquis de Sande / booz dat hy weer na Brankryk keerde / den Graaf van Castel Melioz sou gebzaagd hebben / aangaande het gerugt dat oberal van des Konings onvermogen verspreid was / en dat den Graaf van Castel Melioz hem sou verseekerd hebben / dat het valsch was. Dit altoos is seker / dat dit Houwelijks contract lange onder handen is geweest / eer het selve geslooten wierd. Want den Graaf van Castel Melioz vreesende / dat hy daaz booz wel eenigen inzuek in syn al te grooten gesag inden kon / wist allerhande obstakelen op de baan te brenge / die eventwel alle wierden weg genomen / om dat Brankryk dit Houwelijk wel gebiel.

De dood van de Koninginne / die omtrent desen tijd quam booz te vallen / en seer gevoelig was booz Don Pedro / gaf occasie aan sommige quaadwillige / den Koning nog meer tegen syn Broeder op te setten ; hem gedurig inblasende / dat Don Pedro sekerlyk na de Kzoon stond / dat hy geen genegenheid nog agtinge booz den Koning had / &c. Men observeerde dan al syn woorden en werken en den Koning toonde een sonderlingen afkeer van Don Pedro / en van die gene die hem quamen sien en opwtagten / of de minste ommegang met hem hadden / verwonderde men een gedeelte / andere / en wel zoodanige die by het Hof iets te solliciteren hadden / liet men nalooopen / sonder haaz smeekingen gehooz te geven / hoe billik en rechtvaardig die ook souden mogen wesen. En om Don Rodrigo de Meneses / die aan 't hoofd van het Parlement was / van gelyken van den Infant af te trekken / zoo wilde men hem in die waardigheid niet langer doen continueren : maaz men offererde hem een Viceroychap van Ost-Indien / het welke hy egter niet wou aan nemen / zoo als Ioan Bugne de Acogne dede / die mee aan den Infant verknogt was.

Die om vermeerderinge. Dermits 'er nu niemand by Don Pedro gebleven was / als Don Rodrigo de Meneses / Simon de Suze / en Christoffel de Almeida /

en dat dit niet genoeg was / om voor de Koninginne te verschynen / van syn die alle uren verwacht wierd ; zoo verzogt hy van den Koning / dit Hofstoet getal te willen vermeerderen ; het welke hem ook wierd toegestaan : bid. latende hem de Koning wecten / door Hendrik Henrique de Miranda / Het welke hem in den beginne word toegestaan. En naderhand op een versma-delyke wyse ge weigerd word.

Maar Don Pedro in het Paleis komende / was verwonderd dat den Koning van aduys veranderd was / en nog meer wanneer hy hoorde / dat den Koning ontkende dat hy zoodanigen permissie gegeven had ; daar hy voegende / dat hy aldien hy sulks al gedaan hadde / het selve dog te vergeefs sou sijn geweest / alzo hy van een on-verdraaglyk humeur was / met het welke niemand om kon gaan / en al de wereld hem dog van selfs verlaten sou. Zoo gevoelig was Don Pedro hier door getroffen / dat hy zederd dien tijd niet anders als seer seiden in den Raad verscheen en dat den Favorit / om evenwel sijn Hof by hem te maken / hem telkens van 't gepasseerde verslag ging doen.

In deser voegen stonden de zaken / wanneer de Koninginne van Komst van de Konia-ginne tot Lissabon. Portugaal eindelijk na lange verwacht te sijn / den tweeden Augusti op de Riviere van Lissabon / quam / geleid door veel Franse Oor-logschepen ; zynde den Marquis de Aubigni / als Extraordinaris Ambassadeur van sijn Allerchristelykste Majesteit / het geleide van dese Princesse toe vertrouwd / die boven dien nog door den Bisschop van Leon / en door een groote menigte luiden van aansien / vergef-schap wierd.

Men had gedacht / dat den Koning haar Majesteit van boord sou hebben afgehaald ; maar neen : en den Marquis de Aubigni Don Pedro gaande bezoeeten / bond niemand by hem / als Don Rodrigo de Meneses ; het welke Don Pedro zoo confus maakte / dat hy na den Koning sond / om door tusschen spraak van den Favorit / meer be-zierende te hebben : niet nalatende te vertoonen / dat 'er het respect van den Koning selfs aangelegen was. Er hy nog antwoord bekomen had / ontmoete hy den Koning / tegen welchen hy alles seide wat over dit geval gesegt kon worden / sonder hem nogtans te konnen bewegen : het welke Don Pedro zoodanig ergerde / dat hy verzogt zig te mogen re-tireren ; waar op den Koning antwoorde / dat hy / indien hy wilde / dat uit zig selfs kon doen / maar dat hy 't hem niet gelaste. Den Ko-ning blyft in gebree-ke , de Konin-ginne af te halen.

De Koninginne van Portugaal quam dan / op den tweeden Au-gustus / boven den Coorn van Belem ten anker / onder het losbren-den van al het geschut van de Schepen. Op dit geluid quam een on-talliche menigte Volk van alle kanten toebloepen / bedekkende de oevers van de Riviere zoodanig / dat men denken soude / dat 'er nie-mand

mand in de Stad gebleven was ; en waazlyk daar en ontbrak niemand / als die 'er booz alle andere behoorde te wesen / te tweeten den Koning : inboegen dat de Koninginne den ganschen dag te vergeefs gewagt hebbende / eindelijk genoodzaakt was / tegen den avond in een bazy te treden / en na land te varen ; van waazse / onder duisend acclamatiën en gelukwenschingen / na Alcantara ging / daazse van den Koning ontfangen wierd / en bleef tot datse haaz publyke intrede in Lissabon dee.

De Graaf van Castell-Melior vind sig in syn gedagten bedrogen. En waar het selve van daan quam.

De Graaf van Castell-Melior had zig ondertussen verbeeld / zig heel ligt meester te sullen maken van het gemoet van de Koninginne / en de selve te sullen regeren / zoo als hy den Koning tot hiertoe gedaan hadde : steunende ten deele op syn groot vermogen / en op het goed gevoelen dat hy van sig selber hadde / en eindelijk op de rappozten die hem van alle kanten gedaan wierden / dat de Koninginne van booznemen was / in een goed verstand met hem te leven. Maar van alle dese boozdeelen konden hem by vervolg van tyden geen te stade komen / en sulks van wegen het quaad gebruik dat hy daaz van maakte / en van wegen die bzeemde en onbetamelijke conduite / die den Koning van de eerste beginselen met de Koninginne had onderhouden ; en die hy sekerlyk had kunnen verbeeteren / indien het hem gelust hadde : Maar het schein dat hy de Koninginne daaz door wilde moztificeren / of ten minsten verplichten / dat haaz Majesteit hem dat soude verzoeken ; maar de uitkomst heeft geleerd / dat hy in het een en in het ander bedrogen was.

Goed onthaalde Begeleidigers van de Koninginne aangedaan. Don Pedro soekt sig van het Hof te retireeren. Waarover hy van den Koning geraldieert word.

Gedurende den tijd van vyftien dagen / dat den Bisschop van Laon / en den Marquis de Rubigni tot Lissabon waren / deden de Portugiesen haaz best / om haaz na de maniere van het Land wel te onthalen : Maar niets behaagde haaz meer als het onderhoud met den Graaf van Schomberg / die op alle haaz boozstellingen antwoorde / en haaz nieuwtogterigheid in allen deelen voldeede : om welke reden sy ook by na gedurig by malkander waren : doende de Koninginne / twaalf dagen na het vertrek van dese Heeren / haaz publyke intrede.

Zederd het refus dat den Koning aan Don Pedro gedaan hadde / aangaande de Edelliden die hy genomineert hadde / zoo was Don Pedro nergens op verdagt / als sig van het Hof te retireeren ; egter besloot hy zoo lange te blyven / enten Hobe te gaan / tot dat de Koninginne haaz publyke intrede gedaan hadde.

Het eerste maal dat Don Pedro te Hobe quam / na dat hy permis sie verzogt hadde / om te mogen vertrekken / rallieerde de Koning met den selven ; hem vragende waazom dat hy nog niet vertrokken was ? al het welke Don Pedro niet anders als seer geboelig booz kon komen / en maar te meer na syn vertrek moest doen verlangen : ge lijk hy dan ook effectivelyk op den eigen avond / wanneer de Koninginne haaz publyk intrede gedaan hadde / met Don Rodrigo de Me nes /

Het welke hem effectivelyk deed vertrekken.

negez / en sommige van den Adel / na sijn Quinte van Quelui betrok / die omtrent een uur van Lissabon was gelegen.

Dit betrek / zoo als het gemeenlyk met zaken van die natuw gaat / wierd van sommige gepresen / en van andere beroozdeeld : inzonderheid wanneer men in 't verbolg gewaaz wierd / dat Don Pedro een huys booz sig tot Almède liet bereiden : zynde een Steerje aan de andere zyde van de Tagus / regt tegen ober Lissabon gelegen. Dit dede het Volk sijn misnoegen klaazlyk begrypen : en nademaal het selve doozgaans gepoort is booz die gene die van andere onderzukt worden / zoo liet het ook in dese gelegenheid niet na / over het quade gebzag van den Koning / ten opsigt van sijn Broeder Don Pedro , te muzmureten. Den Graaf van Castel Melior , en alle die van sijn aanhang waren dit sende / en vreesende dat Don Pedro de gunst van het Volk hoe langer hoe meer dooz dit middel winnen zou / deden haaz best om hem te bewegen / ten einde hy weer naaz Lissabon zou gaan.

't Gebeurde just op die tijd dat de Koninginne ziek wierd / en dat den Infant haaz tweemaal quam bezoeken. Den Favorit dreedt wist / en seist niet op Don Pedro had konnen uit werken / bezogt de Koninginne dat sy Don Pedro zou zoeken te bewegen / dat hy / om de moeite te sparen / van telkens van zoo bezre na haaz gezondheid te komen vernemen / tot haaz herstellinge in het Paleis zou blyven. Don Pedro was te beleefd / om een bezoek dat van zoo goeden hand quam af te slaan ; hoewel hy het niet als met moeite / en genoegzaam tegen sijn zin toestond : latende ondertusschen alle sijn Equipagie op sijn Quinte / en volkomen van dooznemen blyvende / de Winter tot Almède dooz te bryngen.

De Graaf van Castel Melioz / om van dit verblyf tot Lissabon te profiteren / wist zoo veel by den Koning uit te werken / dat hy van den selven verkreeg / dat zo wanneer Don Pedro sijn eerste verkiefinge baren liet / hy hem toe stond / een tweede na sijn eigen welgeballen te maken / uitgezonderd een Persoon / waaz van den Koning disponeren wou. Het welke Don Pedro naa eenige regenscribhelingen hebbende aangenomen / zoo verkoos hy tot sijn Edelvuiden Louis Silve Tello , Graaf van Weiras ; Don Jan Mascaregnas , Graaf de la Torre ; Louis Alvarez Tavora , Graaf van S. Jan ; en Manuel Tellez de la Silve , Graaf van Vila Major. Zoo ras Don Pedro bernam / dat dese verkiefinge was goedgeheurd / heerde hy weder ten Hove : maaz de haat van den Koning was zoo groot / datse by naa op het selve oogenblik weer te boozschyn quam / en heftiger als oit te vooten ontstoken wierd.

Tot hier toe had sig den Koning dooz den Graaf van Castel Melioz / en andere Ministers / die wel sagen dat uit dese veranderinge nte anders als allerhande onlusten ontstaan konden / nog eenigzins laten gezeggen ; maaz tegenwoordig ging het zoo bezre / dat hy booz

Wordende dit van sommige wel , en van andere quaalyk opgenomen.

Siekte van de Koninginne , is oorzaak dat Don Pedro weer tot Lissabon komt.

Die een vermeerderinge van sijn Hofhoudinge word toegestaan.

Den Koning word hoe lang hoe meer verbitterd tegen Don Pedro.

niemand de minste deference had. Don Pedro dede thans niemendal/ of het wierd hem van den Koning als een misdaat toegerekend. Dit bleek in zeker verschil / 't welk tusschen de Marquisinne van Castel Melloz/ Moeder van den Faborit; en Don Joan de Malfaregnas, Graaf van Sainte Croix/ Groot Meester van het Huis van de Koninginne/ ter occasie van haazluder bedientinge/ gerefen was. Want als den Koning seide / dat hy haaz wilde bevezedigen / en sijn eigen Huis Regeeren; en dat Don Pedro als hy toeval daaz byvoegde; zegt byz daaz hy :dargy van gelyken u eigen Koningrijk Regeeren wild: zo empozteerde den Koning sig zoodanig/ dat hy sijn Moeder zou hebben aangeballen / ten waaz de Koninginne was tussen beiden gekomen.

Don Pedro op een ander tyd met den Koning en de Koninginne in de Caros zittende / en zommige Fidalgues siende / die sig met een soozt van Couznoo-pel tegen malhandert oefenden / zoo konde Don Pedro niet nalaten / den Marquis de Marialve te pypsen / die te paazd zat / hebbende sijn Moeder Don Rodrigo aan sijn zyde. Den Koning sig verbeeldende / dat den Marquis de Marialve te pypsen / even zo beel was als den Graaf van Castel Melior te veragten; die meê tegenwoordig / en het hoofd van een ander Quadzille was : empozteerde sig tegen Don Pedro, trok sijn poinjazd / en zou hem zekerlyk doozstookken hebben / ten waaz de Koninginne het selve ten allen gelukke belet hadde. Ik geef H. Ed. te bedenken / of dit niet heel vermakelike rencontres door een nieuw getrouwde Koninginne moesten zyn.

En te poinjarderen.

Het gedrag van Don Pedro, na dese ontmoetinge.

Maaz niet tegenstaande alle dese quade ontmoetingen / zo volhaazde Don Pedro op een gansch onderdanige wyse sijn Hof te maken; hoe wel hem noit uit de gedagten ging / dat de Koning hem had willen poinjarderen : en men geloofst zelfs dat hy van die tyd aan in sijn gedagten overleide / op wat maniere hy het deffin van wylen de Koninginne sijn Moeder in 't werk zou stellen : sig te gelikh verzeekerende van een Koningrijk / tot het welke hy zo grooten regt hadden; en van een schat die hy waazdtger agte als het Koningrijk: maaz hy hadde de voorzigtigheid van 'er op die tyd niet van te laten blyken; zynde sijn Biegt vader . . . de eerste aan wie hy in 't verbolg dit geheim openbaazde / en die het aan . . . / Biegt vader van de Koninginne / te kennen gaf / als nader van ons zal werden aangetoond.

Misnoegen, tusfen den Koning en Koninginne kan niet langer verborgen blyven.

Men had seberd de eerste beginselen van het Houwelijch van den Koning met de Princesse van Aumale al bemerk / dat de zaken niet en gingen zoo affe tussen luiden van haaz staat en ouderdom behoopen / en zoo als men reben had van beide te verwagten : hoewel dit doen ter tyd nog maaz alleen gemerkt wierd van luiden / die de eere hadden van dicht aan haaz persoonen te naderen. Maaz nu niet langer konnende verhozgen blyven / zoo verspreide het sig op een wonderbaazlyke wyse / en liet ook zelfs de gonden tot een derde Cabale aan dit Hof; de welke sig voegende by die gene / die doen ter tyd de swalisse was / en dese sig met malhandert tegen de sterkste verbindende / zoo konden

se niet manqueren ten laaften daaz ober te zeegepzalen. Maar made- Waar
maal alle dese dingen op een en de selve tijd geschieden / en te gelijk door het
met een groote secreteffe beleid wierden / zoo zal 'er zoo veel boozsigtig- Hof in
heid als nauwkeurigheid bereischt worden / om alles op zyn oordje en drie Ca
ter goeder trouwe ter neez te stellen : inzonderheid dienden wy booz af balen
te toonen / in wat staat ieder van dese Partien was / wanneer se tot verdeeld
malkanders verders aanspanden. H. Ed. hoope ik dat onse naazstig- word.
heit met sijn gewoone opmerkzaamheid sal beantwoozden.

Dooz af dan moet ik seggen / dat den Koning sekerd sijn trouwen Den Ko-
in geenen deele was veranderd / maar dat hy ter contrarie in al sijn ning,
onozdentelpheden en quade gewoontens volharde. Wat meer is / hy gaf geenins
dagelijks nieuwe stoffe van berdziet en misnoegen aan de Koninginne / veran-
tot zo bezre dat hy opentelk dede blyke / op de eerste Kamer-Dzou van derd, se-
de Koninginne verliesde te zyn. En belangende Don Pedro, behal- derd sijn
ven den afkeer die hy altijd van hem getoond hadde / zoo was den trouwen.
haat die hy hem toedzoeg zoo verbaazlyk / dat veele getwysfeld hebben / Mishan-
of 'er niet selfs eenige jaloufie heeft ondergelopen ; waaz toe hy egter als deld de
nog geen reden had. In tegendeel had hy zo grooten toegevendheit booz Konin-
zyn Favorit / en was zoo blindeling met hem ingenomen / dat hy sel- ginne.
ber eben zo weinig misdoen / als den Koning / zonder zyn raad en Laat sig
goedbinden / doen konde: zynde dit met een de reden / dat men al het ten eene-
verkeerde gedzag / en de buitenspoorigheden die dooz den Koning ge- maal
pleegd wierden / booz een groot gedeelte op sijn kerf-stok zette / en dat door sijn
bygebolge den haat en den afkeer die men van de selve hadde / op hem Favorit
neederdaalde : want men selde genoegzaam booz vast / dat desen Gun- bestieren.
steling / in plaats van het wilde en onbandig humeur van sijn Mees-
ster te temmen / of ten minsten eenige moderatte omtrent sijn buiten-
spoorlige dziften toe te brengen (zo als men presupponeerde dat hy sou kunnen gedaan hebben /) sig veel meer van alle dese gebreeken bedien-
de / om in ongunst te brengen die hy wilde / sig selven en sijn creaturen te
verheffen / en zo doende het gansche bewind van zaken alleen in handen
te houden. Het Don Pedro was het zoo bezre gekomen / dat hy 'er in Die op
geenen deele meer op paste / en belangende de Koninginne / na dat hy Don Pe-
eene van haaz Kamer-Dzoutwen / op welke haaz Majesteit heel veel dro, nog
vertrouwde / gewonnen had / zoo had hy niet anders als een uiter- op de Ko-
lyke beleeftheid booz de selve : inboegen / dat zoo wel den Koning / als ninginne,
sijn Favorit / uitgezonder eenige plegetelpheden / diese om welstaans in 't min-
willen booz 't oog van de wereld aan dese Princeffe betwysen moesten / ste niet
genoegzaam toonden / dat sy 'er sig in 't byzonder heel weinig lieten aan- meer
gelegen zyn. pafte.

Zulken vzeemden gedzag van die gene / die in 't ongelijk waren / Onge-
gaf oorzak aan de Koninginne / om een groot mistrouwen tegen de lukkigen
selve op te batten / en haaz verdagt te houden / dat se seer schadelijke des- staat van
seinen tegen haaz smeden moesten. Maar hoe meer reden sy haaz ga d. Konin-
ben om te klagen / hoe meer sy sig wachte om 'erhaaz resentimenten ginne.

oer te toonen / niet weetende aan wiese sig vertrouwen zou. Sy wist datse beklaagd wierd van alle die kennits van haaz ongelukhigen staat hadden / en sy hoopte dat den tyd al haaz qualen zou verzagten. Wankrijk / het welke sy zo eben had berlaten / was nog volkomen in haaz gedagten / en de begeerte diese hadde / om te voldoen aan 't geen men van haaz verwagte / hield haaz gedurig gaande ; zoo datse veel minder dagte om genes-middelen tegen haaz qualen te vinden / als om de selve te ontveinzen. En niet tegenstaande sy rampen genoeg van haaz selver had / sonder sig met die van andere te beladen / zoo konde sy egter het ongelyk het welke Don Pedro wierd aangedaan / niet anders als met leetwesen aanstien / en dede sy alle voorvallende gelegenheden haaz best / om hem / waaz 't mogelyk / in de goede gunst van den Koning te herstellen.

Als mede
van Don
Pedro.

Don Pedro in tegendeel kon geensins het hooggaande en hatelyke bewint van den Eersten Minister langer verdragen / en had overlange een oerfoenlyken haat tegen hem / en tegen sijn aanhangers opgebat ; en niet tegenstaande sy reden had sig te troosten / om dat sy sag dat de eerlykste luiden sig vooz hem verklaazden / zoo oordeelde sy sig nogtans beklagens waazdig te zyn / om dat sy Broeder niet naliet / hem dagelyks nieuwe verdrietigheden aan te doen. Onder anderen had sy hem onlangs op het land gebannen / alwaaz sy eenige dagen gewees zynde / niet weer ten Hove mogt komen / vooz dat sy groote submissien vooz den Koning / en vooz den Eersten Minister gedaen hadde ; het welke sommige niet ten onrechte oordeelden / meer uit politie / of om eenige verhoogen reden gescheit te zyn / als dat het met de natuuzlyke neiginge van Don Pedro oer een quam.

Die door
den Ko-
ning op 't
nieuw
word be-
leed gd.

In deser voegen stonden de zaken / wanneer Don Pedro op het point staande / om den Koning na Salvateyra te geleiden / hem bad / een weinig meer Volk mee te mogen nemen / als vooz desen : en niet tegenstaande dit op de gewoonte gezondbest was / zo wierd het hem nogtans geweigerd. En den Graaf de la Torre ter selver tyd bezigt zynde met Volk te ligten tot Santaren / en gelobende dat sy niet qualph doen zoude / het Hof 't welk nu zo nabp was / te gaan op wagten / wierd den eigensten dag weertom gezonden / alleenlyk om dat sy in de belangens van Don Pedro was. Maaz alzo het op die tyd gebeurde / dat sy in tegenwoozdigheit van den Koning van Don Pedro spreekende / hem Prins noemde / zoo repliceerde den Koning / dat sijn Broeder geen Prins, maaz Infant was : zoo weinig mogt den Koning verdragen / dat maaz het allerminste tot avantagie van sijn Broeder wierd sy gebracht. Ik hebbe H. Ed. reeds gesegt / wat onderscheid dat 'er in Porzugaal tusschen een Prins / en tusschen een Infant gemaakt word.

Bedrijf
van den
Koning
tot Sal-
vateyra.

Gedurende het verblyf van den Koning tot Salvateyra / was sijn Majesteit niet als eens ter Jagt / hoewel sy groote toebereidsien daaz toe had laten maken : maaz sy ging den meesten tyd na het quaz-
tiet

tier bande parouille / brengeende daaz het grootſte gedeelte van den dag en van de nacht dooz / met op een elendige wyſe onthaald te worden / en een muſijk te hooren dat erbermens waardig was : ſjude booz de reſt de buitrenſpoortigheeden die hy pleegde / en het guade onthaal dat hy de Koninginne aan dede / zo groot / dat de meeſte Heeren van aanſien ſijn partje verlieten / en die van de Koninginne amplecteerden. An- dere die oordeelden verpligt te zyn / die zake verder boozt te zetten / en gingen na den Favorit / en onder andere den Marquis de Pice / ſijn Dom / en den Marquis de Sandes ; hem vertoonende dat ſy nu vol- komen verzeekerd waren / dat den Koning onbeguaam was kinderen te hebben ; en dit onderſeld zynde / zoo was het van de uiterſte nood- zakeghheit / dat men den Infant dede trouwen ; boegende hy deſe re- den nog zoo veel andere / datſe hem tenlaaſten oertugden ; en hy dit aan den Koning hebbende voorgeſield / de ſelbe daaz in conſenteerde.

De twee Broeders hadden chans niet meer als een Biegt-Vader met haaz beiden ; en deſe was het die dit nieuws van wegen den Ko- ning aan Don Pedro bzagt. Don Pedro antwoorde hier op in geſchryft ; en na veel teekenen van dankbaarheit getoond te hebben / zoo vertoon- de hy dat het booz alle dingen noodzakelyk was / dat men hem een appanage toeleide / ober een komende met ſijn geboorte / en met het deſſem dat men hadde om hem te doen trouwen ; dat men verbolgens een Princeſſe moeſt zoeken / en die gebonden hebbende / oordeelde hy dat men dit voornemen eerſt met den Koning en Koninginne van En- geland moeſt communiceren / eer men de ſelbe ten Houwelyk verſogt ; en eindelijk dat hy / om deſe proceduren zoo kozt te maken als mo- gelyk was / van ſpient wegen ſijn Secretaris / Joan de Roxas de Aze- vede , voozſtelde / om daaz ober te handelen met die gene die ſijn Ma- jeſteit ſou goedvinden daaz toe te nomiſneren.

En of wel den Hertog van Schomberg / gedurende dit alles / dooz- gaans op de Frontieren was / zollet hy egter niet na / kennis te hebben van alles wat 'er aan het Hof omging. Hy kende het woefte / om niet te zeggen 't bzurale humeur van den Koning ; hy wiſt op wat ontwoozdigten wyſe hy de Koninginne tracteerde : en 't geen hy nog het minſte van alle kon verdzagen / was dat hy ſag / dat den Favorit ; in plaats van zulke onredelyke manieren van doen / en die zoo ſtydig waren met de eerbaarheit en welboegentheid / te verbeteren / of den Koning tot een ander gedzag aan te raden ; den ſelven veel meer in alle ſijn ongere- geldheden verſterkte / ſig latende voozſtaan dat niemand hem kon dee- ren / zo lange hy in de gunſt van ſijn Meefter ſtond / en ſijn humeur wiſt op te volgen.

Alles was dan in rep en roeren / de Partien verſterkten ſig tegen mal- hander / en wierden hoe langer hoe meer op malkander verbitterd. En de Koninginne / onmogelyk langer konnende leven onder zoo ſware verdzukkinge / in welke de beſtaagtheit van den Koning / en de onmenſchelykheit van den Favorit / haaz hadden neergekozt / ont- dekte haaz Biegt-Vader / Pater de Ville, wat uitſteekenden grooten be- voorne- men.

T welk vanveele ſeer qua- lyk word genomen. Die daar over aan den Fa- vorit klagen.

Voorſla- gen tot een Hou- welyk van Don Pedro.

Hertog van Schom- berg heeft kennis van alles wat 'er aan het Hof ge- beurde. De Ko- ninginne ondekt haar Biegt- Vader, haar ſtaat en voorne- men.

geerte sy hadde / haaz qualen aan den Hertog van Schomberg bekend te maken / vzeesende nog voor erger ; dat den Hertog van Beaufort en den Bisschop van Laon / haaz boven alle gerecommandeert hadden / een volkomen vertrouwen op hem te hebben : weshalve sy sekerlyk geloofde / dat hy alleen bequaam was haaz qualen niet alleen te versagten / maaz ook om middelen aan te wysen / om eindelyk op een eerlyke wyse uit desen afzond van elenden / in welke sy thans was neer geploft / geredt te worden.

Die van dit alles nader verflag doet aan den Hertog.

Pater de Ville , hoewel een Jesuït / was seer getrouwt aan syn Meestresse / appybeerde niet alleen het deffem van de Koninginne / maaz communiceerde het ook aan den Graaf van Schomberg : en vermits hy reeds in de kennis en vertrouwlykheid van den Graaf gekomen was / zoo dede hy hem een omstandig verhaal van alle de rampen die de Koninginne waren overgekomen ; daaz byboegende dat de gerugten van het onbermogen van den Koning niet als al te waazagtig waren / en dat 'er na alle apparentie seer quade gevolgen uit te verwagten stonden ; dat men voor eenigen tyd een secreete deur in de Kamer van de Koninginne zoodanig geschikt hadde / dat men dooz dese deur inkomende / in de selve treden kon / sonder van die gene die in de Kamer waren gesien te worden ; en dat men derhalven vzeefde / het selve niet dat oognierk geschiet te zyn / om daaz dooz iemand ter gelegener tyd in te laten komen / om de schande en het onbermogen van den Koning te bedekken.

Waar door den Hertog ten uiterste geraakt word.

En gter swaargheit maakt, om sig in sulken gevaarlyken zaak volkomen in te wikkelen.

Men besluit, die zaak door Brieven

't Was onmogelyk dat een discours van die natuur / en bezagtygd niet zoo veel omstandigheden / niet ten uitersten gevoelig voor een gene-reus en eerlyk gemoed souden zyn / te meer om dat men wiste dat 'er niets waazagtiger / en niets met minder vergzootinge gesegt kon worden / als in het selve gedaan wierd : ebenwel kon de Graaf van Schomberg / voozsiende de schadelijke gevolgen die hier uit konden vooztkomen / en vzeesende dat hem dit mocht inwikkelen in iets / 't welk tegen het interest van die gene die hy verpligt was te dienen / streydig was / zoo schielijk niet resolveren / om sig in sulken gebaazlijken zake volkomen in te laten ; voozwendende dat hem sulks in den tegenwoozdigen tyd / en ten opsigt van de engagements die hy met den Koning had / onmogelyk was ; voozts verzoekende dat Pater de Ville zulks aan de Koninginne geliefde te remonstreren / en haaz Majesteit nogtans met eenen van sijn onderdanig respect te verseekeren / en dat hy nooit sou nalaaten op middelen verdagt te sijn / om haaz / waaz 't mogelyk / uit zoo een ongelukkigen sfaat te redden.

De Koninginne uit dit gematigde gedrag van den Graaf besluitten- de / dat men de zaak niet ernstig genoech had voozgesteld / had grooter begeerte als van te booren / om hem over haaz belangens in eigen persoon te onderhouden / gelyke naverhand ter gelegener tyd ook dede. Maaz de gelegenheid viel zoo seldom vooz / dat men iets in vyfheid kon seggen / sonder of gehoozd / of gesfoozd te worden / dat alles watse hem op die

tyd

tijd kon seggen / was / dat de menigvuldige conferentien / dieſe met Pater de Wille hadden / konnende verdragt worden / het beeter was dat men die zaak dooz Brieven berhandelde ; ſig ten voorzcheven einde van ſeeker Edelman bedienende / die als page in haaz Quis was opgezragt / wordende dit aanweersyden goedgebonden.

Na dat men eenigen tijd ſig van dit middel bediend hadde / zoo wierd de Graaf van Schomberg gewaaz / dat de Koninginne al haaz Brieven in een kijsje bewaazde / waaaz van de cerſte Kamer-Vrouw de ſleutel had / derhalven liet hy de Koninginne op ſeekeren tijd wecten / dat haaz Majesteit ſig hadde vooz te ſien / want dat die Vrouw op welke ſy ſig vertrouwde / dooz den Graaf van Caſtel-Melior gelwommen was / en dat dien Edelman waaaz vanſe ſig bediende / op deſe eigenſte Vrouw verleeft was / en ſy hem ook wel ſyden mogt / dat men dien volgende andere meſures moeſt nemen / al de voozgaande Brieven verbranden ; het kijsje een ander toebetrouwen ; de ſleutel van het ſelwe wel bewaren ; en om de Brieven in toekomende te beſtellen / ſig van een ander perſoon bedienen.

Gedurende deſe Brieſ wiſſelingen gebeurde het / dat Pater de Wille / die ſederd eenigen tyd al kenniſ met den Biegtvader van Don Pedro / die mede van ſyn Oudz was / gemaakt hadde / in geſprek quam / en na datſe malkander tot verſcheide malen in generale termen onderhouden hadden / aangaande den ongelukkigen ſtaat van de Koninginne / en het quade onthaal dat men Don Pedro dagelyk aandede ; zoo liet Pater de Wille met opſet ſig eenige woorzen als van ter zyden ontballen / waaaz dooz hy genoeg te kennen gaf / dat 'er tegen deſe qualen nog wel middelen ſouden te vinden zyn / indien men de handen anderſins behoozlyk aan het werk ſloeg.

By de naaſte 't ſamenkomſt die de gemelte twee Heeren over dit ſubject hadden / bondenſe zoo veel overeenkomſte tuffen de ongemakken van de Koninginne / en die van Don Pedro / datſe geloofden dat het merkelyk tot haaz beider voozdeel weſen soude / datſe haaz zaak te gelyk / dat is / met 't ſamengebougde kragten voozt ſetten ; en dat ſy 't dan nog quaad genoeg ſouden hebben / om alle ſwarigheden / met welke ſy gedzeigd wierden / te boben te komen. En hier in met malkander overeengekomen zynde / en dat de ene aan de Koninginne / en de ander aan Don Pedro / rekenſchap van het verhandelde ſou geven / zo ſcheidenſe vooz dit maal van malkander ; na wederſyde beſtoſtengedaan te hebben / van de zaak te ſullen verborzgen houden.

Den Biegtvader van Don Pedro hem verſlag hebbende gedaan / van 't geen tuffen hem en Pater de Wille was voozgevallen / zo boegde hy uit ſig ſelven daaz hy tot waaazſchouwinge / dat zoo wanneer den Secretaris van de Koninginne tot het verhandelen van deſe zaak wierd toegelaten / dat de ſelwe als dan onmogelyk kon verborzgen blyven ; maaaz aanſtonds aan den Envoye van Frankryk bekend ſou worden. Don Pedro vond deſen raad goed / en de Koninginne conſormeerde ſig

Voorhoede, en waarſchouwinge van den Hertog, aan de Koninginne.

De Biegtvader van de Koninginne geeft kennis van de zaak, aan den Biegtvader van Don Pedro. Die beide over de ſelwe van een gedagte zyn.

Nader onderzoek, en beradinge over dit alles.

met deselve / na datse den Graaf van Schomberg kennis daaz van gegeven had ; die dit abbts van den Pater heel keurlijk vond ; daaz byvoegende / dat niet tegenstaande hy veel agtinge vooz den Abt van Sainr Comen had / men egter in dit gebal zig op den selben almede niet vertrouwen mogt ; om dat sijn Character meebzagt / dat hy van alles wat 'er voozviel in Dvankrijk reekenschap geben moest ; en dat Dvankrijk in 't ondersoek van zoo een zaak niet treden kon / die alle oogzblifh bereischte dat men andere mesures nam ; ja dat men de ganfche zaak bederven sou / wanneer men de beradingen zoo bezre van daan moest halen / die selfs niet eens bequaam konden zyn / om dat men daaz zoo weinig kennis van de persoonen / en van de manieren van doen in Portugaal had.

Swarigheden
gemaakt
byden
Graaf van
Schomberg.

Alle dese dingen toerden van de Koninginne / en van Don Pedro goed gekeurd : maaz wanneerse den Graaf van Schomberg verpligten wilden / zig ten eenemaal / en sonder eenige referve / vooz haaz te verklaren / zoo bondense veel meer tegenstand alsse gedagt hadden. Hy maakte swarigheid / ja het scheen tegen sijn gemoed te stryden / dat hy Don Pedro vooz een Koning die men erkend hadde / en met wise hy uit hoofde van een Tractaat ge-engageert was / prefereren sou ; ook konde hy sijn woord niet bzeeken ; sonder schade aan sijn eigen eere te doen ; en eindelyk soudense de gebolgen die hieruit konden voozkomen alleen maaz vooz sijn eigen reekeninge zyn.

Die door
de geseide
Biegtvaders
worden
opgeloft.

De Biegtvaders / die haaz best deden om dese swarigheden weg te nemen / antwoozden : dat belangende het Tractaat waazover hy zoo veel swarigheid maakte / het selve was by de Koninginne Weduwe oppereggt / en was nooit vernieuwd vooz Don Alphonsus ; dat hy in allen geballe eigentlyk maaz verpligt was om het Koningryk te beschermen ; en dat het selve nooit beeter gedaan / nog ook het geseide Tractaat nooit beeter geexecuteert kon worden / als met de belangens van Don Pedro vooz te staan / en hem het bewind van zaken in handen te stellen / tot het welke / als bleek / sijn Broeder incapabel was ; dat men niet van meentinge was den Koning de Kzoon te nemen / maaz alleen sijn quade Raadsluiden / en dat gene uit te voeren / het welke de Koninginne Moeder by haaz leven gewild hadde / en 't geen noodzakelyk moest worden in 't werck gesteld / indsen men de rusteende het weltoefen van den Staat herstellen wou.

Waar
op den
Graaf,
onder
seekere
voor-
waarden,
fig over-
geeft.

Dese reden waren genoeg vooz den Graaf van Schomberg / om zig daaz aan ober te geven / onder voozwaazde nochtans dat men hem toefiond / dat hy in Dvankrijk iemand stelde / die in tyd en wysen gerulgentis van de waazheid geben kon : dat de persoon die hy daaz toe sou wisktesen gezinsins berdagt kon zyn / als seer qualijk voldaan zynde van den Graaf van Castel-Meltoz / en seer wel staande by den Biscromte van Curenne ; en dat hy by gebolge in staat was om seer goede diensten te doen : noemende ten voorszeyden elnde Fremont van Ablancourt ; na dat hem sijn verzoek was toe gestaan.

Don Pedro, die tot hier toe geen zonderlinge ommeegang met den Graaf van Schomberg gehad hadde, was seer begeertig om hem te spreken. En op dat het selve niet suspect mogt zyn / zoo quam men ober een dat men sig sou gelaten / zo dikwils als 'er iemand quam die haaz verstoorde / dat men ober de bekeeringe van den Graaf besig was / en dat de Biegtvader tegen den Graaf van Schomberg quansurs zeggen sou : geloof vry, Mijn Heer / dat de zake waar van wy spreken, van een groot belang is, en dat 'er onse welvaard aangelegen is; of wel iets anders / staande op het selve / na dat het in de reden te pas quam.

Rodrigo de Menezes was al te grooten Confident / en had al telange in de gunst van Don Pedro gestaan / om niet met een kennits van dit geheim te hebben. Hy was Edelman van sijn Kamer / en President van het Paleis. Vervolgens trok hy den Graaf van Sint Jan ook in de partij; 't welk een Heer van een zonderlinge bequaamheid was / en die seer veel tot de uitkomst van dit groote werk heeft toegebragt : spreekende den Graaf van Schomberg by na met niemand anders / als met hem alleen / zederd dat hy van dit geheim kennits had; dan eens onder pteert van een wandeling te doen / dan met buiten de Stad te rypden / &c.

Men voer dan niet alleen boozt / met de boozschreben conferentien te houden / zoo dikwils als het de tijd toe kon laten; maaz een ieder dede ondertussen sijn best / om het onbermogen van den Koning aan te toonen / om de goede hoedantigheden van Don Pedro te verheffen / en hem by de Partij aangenaam te maken; ten einde men hem het bewind van zaken zou in handen stellen / en daaz dooz het dessein voltrekken / dat de Koninginne Moeder op zulke goede gronden ontwoopen had.

En of wel niemand boozt den anderen iets verhoort / zoo was de Koninginne dog nooit te vzeeden / met alles wat men haaz by dese of gene ontmoetinge zou mogen zeggen / ten waaz de Graaf van Schomberg haaz met eenen alles schreef / wat tot sijn kennisse gekomen was.

De Koninginne dan op zekeren dag een Brief van hem ontfangen hebbende / die aan alle kanten beschreeven was / en besig zynde met die te lesen terwylse nog te bedde lag / zoo quam haaz Dame de Honneur in de Kamer / verweet haaz met een gramstoorig gelaat haaz leutigheid / en perste haaz Majesteit op te staan / om na de Mis te gaan. De Koning volgde haaz op het spoor / en maakte het nog een slagje erger : inboegen dat 'er boozt de Koninginne niets te doen stond / als den Brief zoo goed alffe konde onder haaz hoofd peuluwe te verbergen / schielijk op te staan / sig te kleeden / en naa de Kerk te gaan / om van het goede onthaal van dese twee perfoonen verloft te worden. Maaz nauwelijks was se daaz gekomen / of sy begon om den Brief te denken / diese onder haaz hoofd-kussen gelaten had; en 't geen haaz verlegenheid te grooter maakte / was / dat se sig te bidden bragte / dat men haaz bed gemeenlijk maakte wanneerse in de Misse was. Sy maak-

Aardige vond, om in haar tamen spraken, niet agterhaald te worden.

Rodrigo de Menezes, en andere in de partij getrokken.

De Conferentien worden met yver voortgezet.

De Graaf van Schomberg is deelgenoot van alles. Moeyelijk voorval van de Koninginne, wegens het ontfangen van een Brief,

te dan haaz swarigheid ten eersien bekend aan Pater de Wille / bad hem na haaz kamer te gaan en den Bziel te halen ; en wat hy ook mogt seggen / dat het het fait niet was van een Geestelike / sijn hand te steeken in het bed van een Koninginne / zoo moest hy dog gehoozamen. Maaz aan de deure van de kamer gekomen zpnde / en hoorende dat den Koning en de Marquise van Castel Melhoz / besig waren met malkander te knozren / zoo keerde hy aanstonds weerom / en verzeekerde de Koninginne / dat 'er niets te vzeesen was / want dat men zo lange dit duuzde haaz bed niet maken zou.

Het welke sy egter gelukkig te boven komt. De Koninginne ebenwel niet nalatende ongerust te zyn / zond eene van haaz kamer-Dioutwen : maaz dese den Koning bindende op het bed zitten / en niet komende daaz by komen / alzoo hy 't haaz beletted / zo kon de Koninginne het niet langer hazden : maaz se stond op / en ging onder pzetert van een qualijkte gekregen te hebben / uit de Wisse eerse nog half gedaan was ; en nog schieliker t'huys komende / alse in de Kerk gekomen was / wierpse sig aanstonds op het bed / dat nog ongemeaakt was / taste met haaz hand onder de peulutue / en vond tot allen gelukke den Bziel / waazomse zoo zeer verlegen was : Maaz sy had met eenen de boozsigtigheid / van niemaud van haaz Vrienden dit voorval bekent te maken / booz dat het gansche dessein was uitgeboerd ; uit vzeese dat het 'er eenig beletsel aan geven mogt.

Het getal van haaz Medestanders word daagelijks grooter. Ondertusschen quamen 'er van tijd tot tijd nientwe Personen in 't spel / en wierden 'er tegenwoozdig dertien gebonden die kennis van dit secret hadden ; het welke den Graaf van Schomberg weinig behaagde / om dat hy vzeesde dat het daaz sou mogen uiekleken / eer dat de zaak tot perfectie was gebzagt. Om ebenwel sig selven hier in eenigsing te beiligen en gerust te stellen / zoo continueerde hy / dooz tussen kominge van Fremont / in 't algemeen kennis van de zaak / en van de middelen daaz toe dienende / aan den Viconte de Curenne te geven ; niet zoo zeer om dat hy sijn raad van nooden had / als wel om dat hy hem des noods / tot een getuige van het gedrag by hem onderhouden verstreken kon.

Een Domestieq van de Koninginne , door een Muileseledryver , gedood. 't Gebeurde omtrent desen tijd / dat een Domestieq van de Koninginne / waaz booz haaz Majesteit veel genegenheid had / gebood wierd dooz een Mogo de Mulas , of Muilezel-dypper / komende uit de Provincie van Alentejo. De dader salveerde sig in de Kerk van Coimbra / daaz hy van daan gehaald / en in de gevangenissen van Lissabon gebzagt wierd. De Koninginne die vaazdlige Justitie verzogt / moest met leedwesen aansien dat de zaak wierd op de lange bank gebzagt / dan eens met te onderzoeken / of hy wel wettig van dese plaats was gehaald / dan eens met wat anders ; wat instantien haaz Majesteit hier tegen dede.

Verchilt tuffen Nog gebeurde het / gedurende den tijd van het voorszreven Proceq / dat 'er tuffen den Graaf van Sainte Croix / Groot Meester van

van het Huis van de Koninginne / en Pedro de Almeida / haaz Secretaris / een verskil rees ; het welke haaz Majesteit begeerde dat van twee Raads-Heeren van het Parlement sou ondersogt worden ; maaz den Secretaris van Staat / na dat hy dese zaak in het Parlement had laten komen / bragte uit zig selven aan den Raad van Staten.

Gemeelte Secretaris dan op sekeren tijd een Bries aan de Koninginne gevende / die voor haaz uit het Koninkrijk van Angola gekomen was / zoo vzaagde haaz Majesteit hem na de gemeelte twee zaken. Den Secretaris niet slinkis / antwoorde ten opzigt van den gebangen / dat er nog eenige zaken waren af te doen / en dat men / dit gedaan zynde / daarover sou bonnissen : maaz belangende de tweede zaak / nademaal die in den Raad van Staten was / zo konse daarover met den Graaf van Castel-Mellior spreekken.

De Koninginne ober zoo onbeleefden antwoord gestoord zynde / manqueerde niet zich van die gelegenheid te dienen / en wakker tegen den Graaf van Castel-Mellior uit te varen : onder anderen seggende / dat hy haaz tot azmoede had gebragt / terwyl hy en syn Creaturen met schatten overladen waren ; dat hy niet een eenige zaak hield / van alles wat haaz beloofd was ; dat men haaz de minste kennis niet gaf van zaken die den Staat raakten / ja dat men selfs de gemeenste dingen voor haaz verborzen hield ; dat men op geen eenig versoek van haaz agtinge gaf ; dat men niet alleen / geen respect voor haaz had / maaz dat men ook selfs syn werk maakte om haaz te offerenen ; en dat men haaz meer als een Slavinne / dan als een Koninginne tracteerde.

Den Secretaris van Staat sig hebbende geexcuseert / dat hy die zaak aan den Raad van Staten had gebragt / en op de oberige klagen van de Koninginne / zoo goed als hy konde / geantwoord / beggon / wanneer hy by de laatste beschuldigingen quam / Portugies te spreekken (hebbende tot daartoe niet anders als Frans gesprooken) en empozeerde sig in 't verhoig van syn discours geen kleintje. De Koninginne antwoorde hem met hebigheit / en gelaste dat hy wat zagter taal sou voeren ; en wanneer hy stoutelyk antwoorde / dat hy op sulken wyse sprak / op dat men hem verstaan soude / zoo gelaste hem de Koninginne dat hy stil sou swygen. Maaz hy / sonder sig daar aan te stooren / volhazde met de selve hebigheit / en de Koninginne opstaande om heen te gaan / als konnende die insolentien niet langer verdragen / zoo vatte hysse by den rok en hieldse vast : wanneer de Koninginne sig na de Dames van het Paleis / en na haaz Kamer-Oroutwen / omkeerende / haaz tot getuigen van dit geweld nam / met eenen uitroepende / dat 'er noit Koninginne op zulken ontwaazdigen wyse gehandeld was. En den Secretaris ter selver tijd uitgaande / en den Koning verhaald hebbende wat er was voorgevallen / zo ging den Koning daarop by de Koninginne / en beloofde haaz dat hysse van dese mishandelinge wreken sou.

den Graaf van Sainte Croix, &c.

De Koninginne van den Secretaris van Staat onbeleeft bejegend.

Die daarover gestoord zynde, sig beklagde over den Graaf van Castel Mellior.

Nog buitenporiger gedrag van geseiden Secretaris tegen de Koninginne.

De Koninginne weigerd, op het Stieren gevégt te komen.

De Magistraat van Lissabon gaf volgens gewoonte / just omtrent desen tijd / een Stieren gevegt / ter eeren van Sint Antony de Padua / Patroon van die Stat / en men had de Stieren booz de eerste maal al doen loopen / wanneer het boven gemelte verschil quam booz te vallen : maa; wanneer mense booz de tweedemaal sou doen loopen / zoo quam 'er advijs dat 'er de Koninginne niet verschynen sou. En op dat men de ware reden booz het Volk verbergen mogte / zoo gaf men het de naam / dat den Koning niet wel te pas geworden was / en men bediende sig drie of vier dagen van dese ontschuldiging.

De Koninginne / om de traagheid van den Koning te boven te komen / hield aan met groote standvastigheid / ten einde den Secretaris van Staat / Antony Suse de Macede / van 't Hof gebannen wierd : en de zaak in den Raad van Staaten verhandeld synde / zoo wierd 'er verstaan / dat hy zig booz eenige dagen absenteren sou ; het welke de zaak nochtans booz een kleinen tijd tot bedaringe bzagt.

Uitstroffel van een conspiratie tegen den Graaf van Castel Melior.

Precaution by den Graaf van Castel Melior hier tegen genomen.

Ondertussen was den Graaf van Castel Melior naauwlijks hersteld van 't hoorval met den Secretaris van Staat / of hy wierd dooz sommige Biegtvaders ondervegt / dat 'er een groote conspiratie tegen hem op handen was ; dat hy Saturdaags niet meer na de Kerk van Madre de Dios moest gaan / want dat het van die kant was dat men op hem had toegelegd.

Dit berigt veroorzaakte een groot mistroutwen by den Graaf ; want hy begon niet alleen van den Graaf van Sint Jan / maa; ook selfs van den Graaf van Schomberg / quade gedagten te krygen. Hy sond haa; van ordzes van wegen den Koning / datse in haa; Gouvernemen ten souden blyben / onder pretext dat de Spanjaarden iets op de frontieren wilden ondernemen. Eenigen tijd daaz na sond hy een tweede ordze aan den Graaf van Schomberg / om de Troupen van syn Provincie by malkander te trekken / om op de eerste ordze te konnen marcheren. Maa; eindelijk liet den Graaf van Castel-Melior syn misvertroutwen en bzeese booz 't oog van al de werelt blyken / wanneer hy op den tweeden September de Garde van het Paleis dede verdubbelen ; siellende vier Compagnien Kuiters in Batalie op de plaats van het Paleis / beneffens het Regiment van de Armade / 't welk booz een Regiment Gardes verstrekt ; plaatsende de zoo genaamde Brazes / of waaghalsen van den Koning / in den Tuin van het Hof ; en doende boozts alle bedienden die omtrent den Koning quamen sig wapenen / met ordze om den Graaf van Villafior / en Louis Mendoze / den hals te bzeeken / onder pretext datse op het leven van den Graaf van Castel-Melior hadden toegelegd.

Don Pedro, en de syne, stellen sig mede in poftuur.

Die gene die meer verlichtinge als andere van dese affaires meenden te hebben / seiden / dat al dien toefel nergens anders om gemaakt was / als om Don Pedro / en die van synen aanhang te verdrukken / zoo dat Don Pedro en de syne sig ook begosten te bewegen / en gevoelig te toonen / terwyl men resolverde dat Don Pedro aan den

Koning schryben sou. Vermits alle de toegangen van het Paleis met
 hysgsluïden beset waren / die 'er de deuren van gestooten hielden / en
 die misfchieten heel schadelijke ordzes mogten hebben / zoo versogt Don
 Pedro voornamentlijk in synen Bzief aan den Koning / dat hy den
 Graaf van Castel-Melior sou van zig doen. Den Koning / dat re-
 mazcabel is / ontfing den Bzief met de eene hand / en gaffe met de
 ander / sonderse te lesen / aan den Graaf van Castel-Melior ; die de
 selve zoo ras niet gelesen had / of hy versterkte het Paleis nog meer
 als van te booren : dan eens gedagten hebbende van te vertrekken /
 dan eens wat anders resolberende.

Schryft
 aan den
 Koning.

Den Koning antwoorde 's anderen daags Don Pedro / hem laten
 de seggen / dat hy om goede reden verplicht was geweest / de wagten
 van syn Paleis te verdubbelen ; en den Marquis de Marialbe dese
 boodschap dede / boegde daar als uit zig zelven hy / dat indien
 den Infant begeerde / dat de Graaf van Castel-Melior zig voor syn
 boeten quam nederwerpen / hy niet mangueren soude syn
 op die wyse booz hem te betoonen : maa; nademaal Don Pedro ab-
 solut begeerde / dat den Koning hem wegens syn Favorit recht zou
 doen / zoo stelde de Graaf van Castel-Melior den Koning booz / dat
 hy aan het hoofd van synen Raad / en van de Gzooten van syn Hof /
 Don Pedro in syn Paleis sou gaan arrestieren / en alle syn booznaam-
 ste Officieren gebangen nemen ; maa; men vergenoegde zig niet
 aan Don Pedro te schryben / en dese volharde in kloekmoedig te
 antwoorzen.

Des Ko-
 nings
 ant-
 woord
 aan Don
 Pedro.

Beraad,
 om Don
 Pedro
 gevangen
 te ne-
 men.

Alles in mantere boozschreben in rep en roer / ja; selfs booz een
 groot gedeelte in de wapenen zynde / zoo was 'er een groote ontfelkenis
 in de gansche Stad / niemand weetende waaz op dit werk sou uitko-
 men. En dit was het dat Don Pedro verplichte aan alle de Regt-
 banken van de Stad kennis te geven van syn klagten / en haaz zoo
 veel de Bziefen die hy aan den Koning geschreben / als de antwoord
 die hy daar op ontfangen had / te communiceren : en vermits hy
 sag dat al de wereld syn partie omhelsde / zoo versogt hy alle de
 Raden van Staat / de Gzooten van het Koningryk / en den Adel /
 hem te komen binden / om gesamentlijk het versenden / vanden Graaf
 van Castel-Melior van den Koning te versoeken.

Groote
 ontfel-
 tenissen
 over dese
 beroer-
 ten tot
 Lissabon.

Den Koning in tegendeel intimsdeerde aan syn zyde de Magi-
 straat van de Stad / en selfs den Regter van het Volk / die hier
 van een ongemeen gesag en vermogen is ; hy schreef na de Provin-
 cten ; liet de Oorlogs-Bloot booz Lissabon komen ; gelaste aan den
 Graaf van Sint Jan / dat hy niemand uit syn Provincie sonder syn
 expresse ordze sou laten gaan ; en aan den Graaf van Schom-
 berg / dat hy zig met syn Armee gedurig gereed sou houden /
 om altijd te komen marcheren werwaazds den Koning bebe-
 len sou.

En vermits het de gedaante hadde / dat 'er een grooten Oorlog op
 handen

Het welke een inlandsen Oorlog schynt te dreegen. **handen was / zoo liet Don Pedro den Koning seggen / dat hy / om de beginselen van een inlandsen Oorlog voor te komen / die al de wereld alreeds onrust had / voorgenomen had / naa de Provincie van Tra los Montes te gaan ; van welk voornemen den Koning hem door een konstigen Bries zocht af te raden : maar Don Pedro gaf hy syn antwoord te kennen / dat hy by syn genomen besluit standvastig wilde volharden.**

De Koninginne bleef zou / en de Koninginne selfs bood zig aan als Middelaar / laazster : wordende dit laatste ook eindelijk van Don Pedro aangenomen.

Don Pedro en de Koninginne schreeben malkander verscheide Brieven over dat subject / en eindelijk schreef men ook een Bries van assurance (dat is / om zig van syn persoon te verseecken) voor den Graaf van Castel-Meltoz. En niet tegen staande het al laat in de nacht was / wanneer desen Bries azribeerde / zoo zocht ebenwel de Graaf van Castel-Meltoz / om dat 'er nu geen ontschuldiginge meer voor hem over was / den Koning te bewegen / om na de Provincie van Alentejo te gaan : maar dit niet willende gelukken / zoo retireerde hy zig in het Convent van Arabida / zich derwaarts door een trouw Kutters doende geleiden.

Het welke den Koning nogtans van gedrag niet doet veranderen. **Don Pedro en de syne hadden zig verbeeld / dat den Koning / na het vertrek van den Graaf van Castel-meltoz / veel handelbaarder sou zyn / als voor desen ; maar hier in bondense zig ten eenemaal bedrogen. Want behalven dat den Koning Don Pedro seer qualijk ontving / zoo moet men vast-stellen / dat hy na 't vertrek van den selven iets aanmerkelyks tot syn nadeel gesegd moet hebben / alzo de Koninginne hem liet waarschouwen / van nooit weez voor den Koning te verschynen. En inderdaad de wagtten van het Paleis bleven als voor desen / en men liet selfs eenige Compagnien dicht by het Paleis van Don Pedro naderen. En nademaal Hendryk Anrique op die tijd siek was / of lieber sig vensde siek te wezen / zo ging den Koning hem by nage bezoeken : maar wanneer hy de snuf in de neus kreeg / dat men hem sogt aan kant te helpen / zo maakte hy sig op het zelve oogenblik te zoeken : inboegen dat 'er niemand van die Cabale by den Koning bleef / als Antony Suse de Macedo / die zig in het Paleis verborgen had / en Manuel Aruñez / Tresorier van de kletne vermaekelijkheden.**

Den Secretaris van Staat tegen den wille van Don Pedro weerde om ge-roepen. **Deze Favoriten lieten Don Pedro van wegen de Koninginne versoeken / dat hy dog in het Paleis gelliefde te komen ; maar hy ontschuldigde zig daar van door Brieven. Maar den Koning hem over dat subject geschreeben hebbende / ging hy daar na toe ; maar wierd seer koelties onthaald. Dog 't geen hem het meeste van allen sacheerde / was / dat men den Secretaris van Staat weerom riep / door een Acte die seer injurieus voor de Koninginne was : de welke niet**

konnetde nalaten / daarz over seer aimpel aan den Koning te schryben; zoo stak hy dien Brief in de zak / zonderse te lesen : perijsterende tegen alle instanten van de Koninginne / dat de boorschryben Acte stand zou gzyppen / en doende den Secretaris van Staat gewapend in het Paleis komen.

Don Pedro was zo geboefig geraakt / van het ongeluk dat men de Koninginne aan dede / dat hy op zeeheren dag / zynde den agtsten October / na het Paleis ging / gebold door veel van den Adel / en door een groote menigte van het Volk; om nogmaals het versenden van den Secretaris van Staat van den Koning te verzoeken : en alzoo Don Pedro seer hevig tegen den Koning sprak / zoo begon hy overluid om sijn degen te roepen / op welk gerugt de Koninginne toe quam schieten / om dese twee Boeders te bezweedigen : maaz den Koning / sig inbeeldende dat men den Secretaris van Staat vermoord hadde / wilde sig noit laten ter neer zetten / booz dat men den selven had in sijn tegenwoordigheit gebragt. Men zegd / dat Don Pedro / by dese gelegenheit het geveft van sijn degen den Koning zou hebben aangeboden / en tegen hem gezegd : Siet daar , Sire , mijn Degen , indien gy 'er een tegen my van nooden hebt , die anders altijd bereid is , om u en uwe Staten te beschermen.

Hevig debat tuffen den Koningen Don Pedro.

Bademaal nu de gansche Stad hier door in een groote beweginge was geraakt / zoo vertoonde sig den Koning / de Koninginne / Don Pedro / en den Secretaris van Staat / na dat de zaak een weinig tot bedarlinge gekomen was / op een Balcon ; en het Volk dese Personen by malkanderen siende / selde sig te breede / en riep tot verscheide malen / lang lebe de Koning. Maaz den Koning ter selver tyd in den door het gedrag van het volk gaande / waaz meê het Paleis verbuuld was / en in 't booz by gaan zeggende / dat hy het gepasseerde al de woereld vergaf ; zoo naderde den Graaf van Sabugal den Koning / en nam de bymoedigheid van tegen hem te seggen / dat sy geen pardon / maaz veel meer erkentnisse van hem pretendeerden : waaz op dert Koning antwoorde / dat hy haaz die alle beide toestond : en met een op een klein fluitje speelende / zo presenteerde hy het selve aan een persoon van een seer staattig en aansienlijk wesen / en verzogt hem ook daarz op te spelen. Dit kinderagtige gedrag / in een zaak van de uiterste aangelegenheit / misshaagde het Volk diervoegen / dat 'er gebonden wierden daer te zetten.

Opfchuddinge onder het Volk eenigfins ter neergesteld.

Kinderagtig gedrag van den Koning.

Hier komt my regt van passe te binnen / 't geen in den selven oorlog / die Portugaal doen ter tyd tegen Spanjen had / tot Trigueros , een plaats in Andalusien / boozviel.

Aardig van een

Meinhard van Schomberg / Zoon van den berugten Graaf van Schomberg / waaz van wy nu zoo dskwils gesproken hebben / had een Regiment Spanjaarden van Gougemont / vut by de booznoemde plaats gestagen / en de Stad selve in brand gestookt.

Spanjaard.

Gedurende het byzanden van de Stad / en dat de Soldaten met plunderen bezig waren / hoorde een Burger / wiens huis het selve lot zoo eben was overgekomen / een Portugies Cavalier / die men voor een Kerk op schildwagt had gestelt / op de Guitazre speelen / en met eenen dat de selve qualph gesteld was. Den Spanjaard ging met alle beleeftheit by den Portugies / en bad hem dat hy hem sijn Guitazre wil- den geven / omse te herstellen : het welke hy in een ooggenblik gedaan heb- bende / zo zeide hy in het overreken van de selve tot den Portugies, Ago- ra sta templada, nu gaats beeter; gaande daaz op met sbe selve statig- heid en gerustheid wandelen / als of hem niets ter wereld was over- gekomen. Maaz wy laten onsen Spanjaard in Andalusten / en kee- ren ons weer na Portugaal.

Don Pe- dro in- steert op het ver- trek van den Se- cretaris. Don Pedro persisterde gedurig / dat den Secretaris van Staat vertrekken zou / en nam voor dien eigensten avond in het Paleis te slapen. Maaz Soufe de Macede dit bernemende / liet hem door den Graaf van St. Jago / en door den Admiraal weten / dat hy tegen den avond vertrekken zou : en Manuel Xurunes liet hem van gelphen verzoeken / dat hy hem gelsefde toe te staan van te mogen ver- trekken : inboegen dat Don Pedro verkiegen hebbende wat hy begeer- de / sig door een oneindige menigte van Volk na sijn Paleis begaf.

Don Pe- dro be- geert de Staten van het Rijk sal t'samen roepen. Den Koning dede sijn Secretaris en Chrefortier te vergeefs zoek- ken / en beschuldig Don Pedro dat hy de selve berdoeben had. Don Pedro in tegendeel ging niet ten Hobe; besloot in synen Raad de Sta- ten te beroepen; verpligte de Magistraat van Lissabon / een request aan den Koning te presenteren / om het selve te verkiegen : wanneer men na menigvuldige wissel en weigeringe een Vergaderinge in den Raad van Staaten hield / bestaande uit de Gedeputeerden van Lissa- bon / en van het grootste gedeelte der Steden en Capittels van het Koninkrijk / die alle in tegenwoordigheit van den Koning / de Ko- ninginne / en Don Pedro goedbonden / dat men de Staten van het

'T welk vanden Koning word te- gen ge- sproo- ken. Koninkrijk beroepen zou : Maaz den Koning sig alleen sfer tegen stel- lende / zoo vertoonde hem den Marquis de Sandes / dat indien hy niet en wilde dat de Staten van het Koninkrijk souden t'samen komen / hy van ten minsten met de Koninginne / en met Don Pedro / op zo- danigen wyse zou moeten keegeeren / als hy van te vooren met sijn Favoriten gedaan hadde. Maaz als den Koning ook dit niet behaag- de / en dat hy selfs niet wist wat hy begeerde / zoo gaf het selve occa- sie dat Don Pedro sig niet meer over hem bekreunde.

Don Pe- dro weet de Militie, die het Pa- kis beset had, met een aar- 't gebeurde dan op den dag na Allerheiligen / dat Don Pedro ober- de plaats van het Paleis gaande / tegen de Officieren van de Trou- pen sprak / die daaz in batallie gerangeert stonden (want men presen- teerde het geweer wanneer hy daaz passeerde) en dat hy tegen haaz hadde : want dat het in alle gevalle tegen hem niet konde zyn / om dat hy noit eentig booznemen gehad hadde / t welk strydisch tegen den Staat / of tegen

tegen de rust van den Koning was : in tegendeel meende hy geper-
suadeert te zyn / dat den Koning hem booz sijn Broeder erkennende/
de selve in alle gelegenheden booz hem behoorden te zyn. En also 'er
Luiden waren die men expes besteld hadde / om sig by die gelegen-
heid by de Officieren van die Troupen te voegen / die men altoorens
op sijn zjde had gebzagt / zoo bevestigden de zoodanigen met mal-
kander / het gene Don Pedro ten opsigt van haaz allen gezegd
hadde.

Don Pedro haaz alle van haaz goede genegenheid bedankt hebben-
de / ging in het Paleis / en verzeekerde sig byna ter selber tijd van den
Koning / eer hy het gewaaz wierd : vervolgens ging hy na de Konin-
ginne / en rade haaz / datse sig in het zoogenaamde Convent van de
Hoope retireten zou.

De Koninginne zonder een oogeblik tyd te verliesen / ging na het
booschrebe Convent ; al waazse zoo vroeg niet gekomen was / of sy
schreef dit nabolgende aan den Koning : dat de weinig consideratie die men
voor hadde , haar verplicht had , om sig naederwaarts te retireren ; en
vermits den Koning wel wist , dat sy sijn Vrouw niet was , zoo verzogt-
se haar Uitsel , en haar afscheid , om weer na Vrankrijk te gaan. Van
gelphen verzogtse den Abt van Saint Roman booz de tralten van haaz
bertrekt te komen / om uit haaz mond te hooren / de reden die haaz be-
wogen hadden in een Klooster te gaan / en die aan den Koning bekend
te maken.

Den Koning den Brief van de Koninginne zynde boozgelesen / meen-
den van spyt dol te worden / ging in een Caros zitten / en reed met
die gene / die by hem waren / naa het gemelte Klooster ; klopte met
geweld op de deur / en siende dat hy niet wierd ingelaten / zoo riep hy
om bylen en andere instrumenten / om de selve met geweld open te
doen. Op dit woord / en op het groote gerugt dat de toebloepende
menigte van het volk maakte / viel de Koninginne van sig selven ;
en Don Pedro met de Raden van Staten die tegenwoordig waren / en
sig by hem geboegd hadden / quamen toeschieten / en beletten den Ko-
ning verder te gaan.

De Koninginne 's anderen daags Don Pedro hebbende doen ber-
zoeken om by haaz te komen / verhaalde hem al haaz klagten / en
verzogt dat hy de selve van harend wegen den Koning wilde boozstel-
len ; het welke hy niet alleen aannam / maaz ook dede : maaz den
Koning wilde noit sijn onbermogen bekennen.

Van gelphen liet de Koninginne de booznaamste Heeren van het
Koninkrijk by malkander komen / haazluiden bekend makende het
booznemen dat sy hadde om weer na Vrankrijk te gaan : en zoo ras
als sy haaz Houwelijk met den Koning booz niet verklagzd / en den
Hertog van Cadabal benoemd had / om zorge booz dese zaak te
dragen : zoo schreeffe aan het Capittel van de Cathedrale Kerk tot
Lissa-

Neemt
daar op
possessie
van het
Paleis, en
versee-
kerd sig
van den
Koning.
Koning-
inne re-
tireert sig
in een
Con-
vent , en
schrijft
aan den
Koning.
Die haar
met ge-
weld
daar van
daan wil
halen.
Het wel-
ke van
Don Pe-
dro, en
andere,
belet
word.
De Ko-
ninginne
insteert ,
om weer
na Vrank-
rijk te
gaan.

Lissabon / ten einde om dit Houweljk mede te vernietigen ; en kreeg een antwoord volgens haaz begeerte / en eindeljk sondse Monsieur Verjus na Brankrjk / om aan haaz Familie reekenschap van dese gansche zaak te geven.

Het Volk
begeerd,
dat de
Konin-
ginne
met Don

Het onvermogen van den Koning overal zynde bekend geworden / zoo riep het gansche Volk met eenpaarigheid van stemmen / dat men de Koninginne met den Infant doen trouwen moest. Maar de Magistraat van Lissabon / en de vier-en twintig Gedeputeerde / gingen nog verder / en verplichten Don Pedro de Regeeringe van het Koninkrijk aan te nemen.

Pedro
trouwen
sal.
Den Ko-
ning
word'ge
raden,
het be-
vind van
saken
aan Don
Pedro
overtre
geven.

Gedurende den tijd / dat alle dese veranderingen quamen booz te vallen / ging den Marquis de Castalo / op een sekeren ogent (ik nicene des anderen daags / na dat de zaken tot zoo verre als ik nu geseyd hebbe / gekomen waren) den Koning opwekkien / en seide met die vyppostigheid / waaz van hy sedert langen tijd in possessie was / tot den seiven / dat hy syn Kzoon en Koninkrijk ging verliezen / indien hy syn Broeder niet liet halen / en hem het bewind van zaken in handen gaf ; den Raad van Staten seide het selve : maar den Koning verwiery het een en 't ander ; blyvende ondertussen leven sonder sig tot ietswes te applicieren / of selfs sig tot iets sekers te verklaren : makende dat dooz dese izeresolutie de zaak tot nog grooter confusie quam.

Don Pe-
dro komt
in het
Paleis,
en arre-
steert den
Koning.

Den Hertog van Cadaval ondertussen niet nalatende Don Pedro aan te dringen / ten einde hy sig na het Paleis begeven sou / zoo quam hy 'er den 25. November / des na de middaags / bergeselschapt zynde met de Magistraat van de Stad / met de vier-en twintig Gekoozne van het Volk / de welke sig by de Heeren van den Raad van Staten voegden / die dit geselschap verwagte : en na een kleine conferentie in de Antichambre gehouden te hebben / zoo azresceerde men den Koning effectibeljk in syn Kamer / sluitende alle de deuren van de selve / sonder dat hy daarover betwogen wierd.

Den Ko-
ning
doedaf-
stand van
de Rege-
ringe.
Verdere
verrig-
tinge van
Don Pe-
dro.

Dit gedaan zynde / zoo noemde den Infant tot Secretaris van Staat Pedro Vieira de Silva , die het selve by wylen den Koning / en gedurende de Regeeringe van de Koninginne / geweest was. Dese ontwierp in een geschrift de reden van dese veranderinge ; de welke wierden gelesen en goedgekeurd in de eerste vergaderinge vanden Raad / die na dit voozverhaalde gehouden wierd.

Vervolgens presenteerde Antony Cavide aanden selven Raad een papier / 't welk hy geschreven / en den Koning onderteekend had / behelzende een afstand van de Regeeringe ; maar de Kzoon selver weigerde Don Pedro aan te nemen.

Terwyl ondertussen den Koning alle de gene / die geseld waren hem te dienen / seer hard handelde / zoo vond Don Pedro geraden in het Paleis te gaan slapen / en daaz sommige van de voornaamske van den Raad van Staten / van den Adel / en van het Volk te doen blyben ; hy

hy confirmeerde het beroepen van de Staten van het Koninkryk tegen January naast komende; en om al de wereld genoege te geven / zo liet hy de abdicatie van den Koning door Doctoren onderzoeken: zeggende voorts alle souvereine acten die tot de Kroon behooren / sonder daar van den naam te hebben.

Gedurende alle dese revolutionen / zoo had de Graaf van Schomberg syn personage heel wel weten te spelen. Want nademaal men hem van alles kennis gaf / zoo had hy op den selven tyd / wanneer den Favorit sig van de Troupen / die in Alentejo onder syn gebied stonden / wilde bedienen / de selve gesepareert / en in de beste quartieren gelegd; zoo dat Don Pedro door dese Troupen niet overballeen / nog onderduikt kon worden; gemerkt den tyd die 'er bereischt wierd / omse te vergaderen / en na Lissabon te doen komen. Maar zoo ras als hy verseekerd wierd door Don Jan de Silbes; den welken Don Pedro had afgesonden / en die zoo als men segd / geen gras liet onder syn voeten wassen; dat men den Koning ging arresteerden / en Don Pedro het betwint van zaken soude in handen nemen / zoo vergaderde hy syn Leger / zoo spoedig als hem mogelijk was / en om een goed pretext te hebben / van het selve by malkander te houden / zoo belegerde hy Forcira / een Kasteel op de Tagus / gaande vervolgens na Brasfes / en naa dat alles was afgedaan / in eigen persoon na Elvas.

Maar gedurende al den tyd dat den Koning in syn Paleis wel bezwaard wierd; dat de Koninginne in het Klooster van de Hooppe al haar naaastigheid aantwende / om haar Houtwelyk met den Koning booz nul te doen verklaren; dat den Graaf van Castel-Melior op de blugt; en al syn aanhangers verstrooid / of gehangen waren; zoo dede Don Pedro syn best om al die gene die van de contrarie partie waren / en aan syn zyde wilden overkomen / goed onthaal te doen; maar boven al benaastigde hy zig / om de Gedeputeerden van de Staten / naa proportie datse tegen den bestemden tyd tot Lissabon quamen / in syn belangens te krijgen.

Het eerste / dat 'er in dese vergaderinge der algemene Staten / na het openen van de selve voorziel / was / dat den Infant Don Pedro tot Prins, of presumptive Erfgenaam van de Kroon / wierd verklaard. Daar-en-boven had Don Pedro aan syn zyde / aan ieder van de drie leden van dese vergaderinge een autentijke copie van de abdicatie van den Koning ter hand gesteld / om daar ober ieders advies in 't bysonder te hebben. Die van het Volk stemden by na alle dat de Prins behoorde tot Koning verklaard te worden; maar nademaal de twee andere lichamen tot geen besluit quamen / en dat men het schein op op de lange bank te brengen om tyd te winnen / zoo wierd 'er eindelijk beslooten / dat den Prins den Titel van Regent sou hebben.

Ma dese / en meer andere zaken van belang te hebben afgedaan /

Voorfig-
tige con-
duite,
geduren-
de dit al-
les, by
den
Graaf
van
Schom-
berg ge-
houden.

Don Pe-
dro soekt
die van
de stry-
dige parti
op syn
zyde te
krygen.

Word
door de
Verga-
deringe
van de
Staten
tot Prins
Regent
ver-
klaart.